

Voederwijzer

Welke vogels eten wat in de winter?

Merel, zanglijster, koperwiek, kramsvogel en spreeuw

Voedsel: Brood, gewelde krenten en rozijnen, fruit, schillen en klokhuizen, alle soorten bessen, etensresten (rijst en aardappelen) zonder zout.

Voerplaats: Een sneeuwvrije plaats op de grond met beschutting vlakbij.

Mezen

Voedsel: Vetbollen, ongebrande en ongezouten pinda's, kokosnoot, vogelzaad en zonnepitten.

Voerplaats: Voedertafel of voederhuisje of opgehangen in een boom

Winterkoning, heggemus en roodborst

Voedsel: Universeelvoer, meelwormen, broodkruiemel, maden en larven, ongekookte havermout.

Voerplaats: Een zeer beschutte sneeuwvrije plaats.

Mussen, vink en groenling

Voedsel: Bruin brood, onkruid-zaden, gemengd strooizaad, zonnepitten en etensresten zonder zout.

Voerplaats: Op de grond, eventueel voedertafel.

Specht, boomklever en boomkruiper

Voedsel: Spek-zwoerd, ongebrande en ongezouten pinda's, vetbollen, zonnepitten.

Voerplaats: Vastgemaakt aan een boomstam op een rustige plaats.

Wanneer vogels voeren

Vogels gebruiken het hele jaar veel energie. In de winter om zich op temperatuur te houden, in het voorjaar om te nestelen en om eieren te leggen, daarna om hun territorium te verdedigen en hun jongen groot te brengen. In het najaar moeten ze weer reserves opbouwen voor de winter.

Ze zullen zich niet volproppen als hun honger gestild is. Ook zullen ze niet verleren zelf voedsel te vinden. Daarom kunt u ze het hele jaar bijvoeren.

Winter: voer en water

In de winter kunnen vogels weinig insecten, bessen en zaden vinden. Zeker als het vriest of als er sneeuw ligt. Vogels komen daarom in de winter gemakkelijker in de buurt van uw huis. In ruil voor een beetje voer laten ze zich goed bekijken!

Het kost vogels veel energie om hun lichaamstemperatuur op 40 graden te houden. In een koude nacht verliezen kleinere soorten wel tien procent van hun gewicht. Als u 's ochtends wat voer strooit komen ze dus graag ontbijten. Aan het eind van de dag eten ze weer wat om de nacht door te komen. U doet uw tuinvogels daarom een groot plezier door twee keer per dag voer te strooien. Als extra energiebron kunt u vetbollen en pinda's ophangen.

Water is zeker 's winters onmisbaar. Om te drinken, en om in te badderen. Als het hard vriest kunt u ze ook wat geschaafd ijs geven. Als er geen sneeuw ligt om te eten is dat een goed alternatief voor drinkwater. Warm water is overigens niet goed. Vogels kunnen zich daardoor laten verleiden tot een warm bad, maar daarna kunnen ze gemakkelijk bevriezen.

Lente: geen vetbollen en pinda's

In de lente is het topdrukte in het vogelbestaan. Een partner zoeken, een nest bouwen, eieren leggen, jongen grootbrengen. Ook nu kunt u de vogels een handje helpen. Het voedsel moet in deze periode meer kalk en eiwit bevatten dan in de winter.

Insecten, rupsen en wormen zijn een bron van eiwitten. Vogels zullen daar altijd zelf naar op zoek gaan, ook al ligt er voer op uw voedertafel. Kalk zit in veel natuurlijk voedsel. Mocht u de vogels toch aan extra kalk willen helpen dan kunt u ze wat goed uitgekookte en fijngestampde eierschillen geven. Geef ze geen melk!

Vetbollen en pinda's kunnen in het voorjaar beter van het menu worden geschrapt. Jonge vogels kunnen grote zaden en hele pinda's niet verteren. Jarenlang werd om die reden gezegd dat vogels in de lente helemaal niet bijgevoerd mochten worden. Het blijkt echter geen kwaad te kunnen. De ouders doen zich tegoed aan het moeilijker verteerbare voer, terwijl ze hun jongen voeden met insecten. Pas als er een totaal gebrek is aan natuurlijk voedsel bieden ze ook hun kroost zaden en noten aan. In dat geval moet u er op letten dat er geen hele pinda's te vinden zijn, maar alleen kleine stukjes.

Zomer: eiwitrijk voedsel

In de zomer is eiwitrijk voedsel van levensbelang. Vogels krijgen nu het verenkleed dat ze tegen de winterse kou moet beschermen. Of dat hen in staat stelt om in de winter naar het zuiden te trekken.

Vogels gaan zelf op zoek naar de wormen en insecten die ze nodig hebben om aan hun portie eiwitten te komen. U hoeft ze dat niet aan te bieden. Maar u kunt ze wel helpen! Bijvoorbeeld door met bloeiende planten insecten te lokken. Of door uw gazon te besproeien en zo de wormen naar boven te lokken.

Bij zeer lang aanhoudende droogte waarderen de vogels ook de eiwitten die u aanbiedt. Merels eten dan bijvoorbeeld graag het blikvoer van de kat, of geweekte hondenkoekjes. Dit soort voer trekt echter ook snel 'grote eters' zoals meeuwen, kraaien en eksters. Bied het dus met mate aan.

Herfst: vitaminerijke bessen

Zodra het kouder wordt komen de vogels weer dichterbij huis. Ze gaan nu actief op zoek naar een plek waar ook in koude jaargetijden wat te vinden is. Als u ze nu gaat voeren, hebt u al snel stamgasten voor de winter. Veel vogelsoorten waarderen nu ook de vitaminerijke bessen uit de struiken in uw tuin.

Bij lagere temperaturen kunt u ook vetbollen en pinda's weer ophangen. Let er in deze tijd wel extra goed op dat voer niet beschimmelt.

Wat is goed voer?

Vogels zijn verstandige eters. Van nature gaan ze op zoek naar een gevarieerd menu. Ze zullen nooit alleen maar leven van het voer dat u ze aanbiedt. Wilt u ze toch wat meer variatie bieden? Wat kunt u ze eigenlijk allemaal geven? En wat absoluut niet?

- **Strooivoer**

Zadenmengsels zijn vanaf het najaar te koop bij dierenwinkels, tuincentra en supermarkten. Mengsels grote korrels zijn niet geschikt voor tuinvogels. Zaadmengsels met een goede samenstelling vindt u in elk geval in de webwinkel van de Vogelbescherming of bij Vivara. Goede mengsels bevatten stukjes mais, kleine zaden, zonnebloempitten en stukjes pinda.

- **Vetbollen**

Vetbollen zijn vooral geschikt als het wat kouder is, anders bederft het vet. Vetbollen leveren veel energie, en bestaan uit een zadenmengsel, gegoten in een harde soort vet. Zelf vetbollen maken is niet moeilijk en kunt u terugvinden in de werkbladen.

- **Pinda's**

Pinda's zijn een welkome aanvulling op het menu van veel vogels. In de lente kunt u ze echter beter weghalen, omdat grote pinda's voor heel jonge vogels lastig te verteren zijn. Met doppinda's in een korfje of aan een slinger kunt u vogels goed bekijken. Losse pinda's in een netje vallen ook in de smaak maar bederven sneller. Pindakaas vermengd met strooivoer kunt u op de bast van een boom smeren voor de boomklever.

- **Zonnebloempitten**

Zaadeters zoals de groenling, mees en vink zijn bedreven in het openmaken van hun favoriete hapje. Vooral zwarte zonnebloempitten zijn het hele jaar geliefd bij deze soorten.

- **Fruit**

Geef geen kleine stukjes, vooral bij vorst kunnen vogels zich daarin verslikken. Laat vogels zelf pikken van bijvoorbeeld een gehalveerde appel, peer, banaan of druif.

- **Brood**

Kruimels vallen in de smaak bij tuinvogels. Eenden, meeuwen en kraaien lusten ook wel grotere stukken. Met boterhammen trekt u dan ook vaak grotere vogels aan. Brood met boter is echter ook voor hen niet goed.

- **Insecten**

Roodborst, pimpelmees, boomkruiper en winterkoning lusten graag verse meelwormen. Voer altijd verse wormen en haal dode exemplaren weg, anders ontstaat er gevaar op salmonella.

- **Dierlijk vet**

Vogels hebben een relatief grote behoefte aan verzadigd vet. Een stukje kaas, maar ook reuzel eten ze daarom graag.

- **Gekookte rijst**

Kan een goede aanvulling zijn in een strenge winter. Geef niet te veel, want gekookt voedsel bederft snel. Let er ook op dat er niet veel zout op zit.

- **Honden- of kattenvoer**

Is in beginsel niet geschikt, omdat er veel grote, harde en droge stukken in zitten. Alleen in een lange droge zomer kan blikvoer of geweekt voer een aanvulling zijn voor vogels die niet voldoende insecten of wormen kunnen vinden.

Wat u niet moet voeren

Melk. Vogels kunnen dit niet verteren.

Margarine en olie. Zachte vetten maken slachtoffers: ze tasten de waterdichtheid van de veren aan. Bovendien werken deze vetten laxerend.

Gezouten of gebrande pinda's of andere noten. Deze bevatten voor vogels giftige stoffen. Ook bevatten deze noten te veel vet en zout.

Erwten, bonen, linzen of rijst. Dit voedsel is eenvoudig te groot voor de meeste tuinvogels. Let daarom bij aankoop van vogelzaad wat erin zit.